

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА
У КРАГУЈЕВЦУ

ПРИМЉЕНО:		27. 09. 2023	
Орг. јед.	Број	Датум	Вредност
05	9787		

1. Одлука Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу

На седници Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу, одржаној 13.07.2023 одлуком број IV-03-502/22 формирана је Комисија за оцену и одбрану завршене докторске дисертације под називом „Анализа утицаја осећаја наде и степена резилијентности на појаву анксиозности код болесница оболелих од карцинома дојке“ кандидаткиње др Јагоде Гавриловић, у следећем саставу:

1. Доц. др Чедо Миљевић, доцент Медицинског факултета Универзитета у Београду, за ужу научну област Психијатрија, председник
2. Проф. др Слободанка Митровић, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Патолошка анатомија, члан
3. Проф. др Биљана Поповска Јовичић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област Инфективне болести, члан.

Комисија је прегледала и проучила докторску дисертацију кандидаткиње др Јагоде Гавриловић и подноси Наставно-научном већу следећи извештај:

2. Извештај комисије о оцени и одбрани завршене докторске дисертације

2.1. Опис докторске дисертације

Докторска дисертација кандидаткиње др Јагоде Гавриловић под називом називом „Анализа утицаја осећаја наде и степена резилијентности на појаву анксиозности код болесница оболелих од карцинома дојке”, урађена је под менторством проф. др Драгане Игњатовић-Ристић, редовног професора Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Психијатрија.

Карцином дојке и хронични хепатитис Б су озбиљни глобални здравствени проблеми, с обзиром на то да су оба обољења епидемиолошки значајна. Овај проблем је посебно озбиљан јер готово код једне од осам жена током живота буде дијагностикован рак дојке, док једна од 39 жена умре од истог. Такође, сваке године се региструје 1,5 милион нових случајева хроничног хепатитиса Б.

Осим физичког здравља, дијагноза карцинома дојке или хроничног хепатитиса Б може значајно утицати на ментално здравље жене. Није неуобичајено да жене доживе различите психопатолошке реакције. Проблеми менталног здравља могу утицати на способност жене да се носи са својом болешћу и на њен укупан квалитет живота. Често се психолошке последице ових болести не препознају, не третирају или се занемарују, јер је фокус обично на лечењу физичке болести. Савремена епидемиолошка истраживања указују на то да психијатријски поремећаји погађају 30-40% људи са дијагнозом рака, а посебно висок ризик за развој менталних поремећаја имају жене са карциномом дојке.

Дојке представљају симбол женске лепоте и сексуалности, па губитак или деформитет дојки повећава ризик од стреса и развоја психолошких последица код жена са карциномом дојке у поређењу с пацијенткињама које су дијагностиковане с другим врстама тумора. Резултати велике епидемиолошке студије показују да чак 42% пацијенткиња са карциномом дојке има неки облик менталног поремећаја. Поменути проблеми менталног здравља, посебно анксиозност, могу се појавити у било којој фази

дуготрајног и сложеног процеса дијагнозе, лечења и праћења карцинома дојке, а повећана анксиозност може трајати много година након завршетка терапије.

Код пацијената са малигним болестима, ова негативна емоционална стања често остају неоткривена у оквиру клиничке слике симптома основне болести или токсичних ефеката терапије, што може негативно утицати на њихову сарадњу, прихватање терапије, квалитет живота, процес опоравка и преживљавање.

С обзиром на чињеницу да ментални проблеми имају негативан утицај на морбидитету и морталитет пацијената са карциномом дојке, постоји потреба за редовном проценом нивоа анксиозности код ових пацијената.

2.2. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области

Докторска дисертација под називом "Анализа утицаја осећаја наде и нивоа резилијентности на појаву анксиозности код жена оболелих од карцинома дојке" аутора Јагоде Гавриловић, има значајну научну вредност у разумевању како нада и резилијентност утичу на појаву симптома анксиозности код пацијенткиња које пролазе кроз хемиотерапију због карцинома дојке. Такође, истраживање указује на потребу за рутинском клиничком евалуацијом симптома анксиозности код пацијенткиња са карциномом дојке, како на почетку хемиотерапије, тако и током и након терапије. Идентификација пацијенткиња које захтевају психоонколошку подршку и даље праћење такође је од суштинског значаја.

2.3. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Прегледом доступне литературе прикупљене детаљним и систематским истраживањем биомедицинских база података, PubMed “, KoBSON “, уз коришћење одговарајућих кључних речи, карцином дојке “, „хронични хепатитис Б “, „анксиозност “, „нада “, резилијентност „, нису пронађене студије сличног дизајна и методолошког приступа. Сходно наведеном, Комисија констатује да докторска дисертација

кандидаткиње др Јагоде Гавриловић под називом „Анализа утицаја осећаја наде и степена резилијентности на појаву анксиозности код болесница оболелих од карцинома дојке “представља резултат оригиналног научног рада.

2.4. Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

А. Лични подаци

Др Јагода Гавриловић (дев. Томашевић) рођена је 15. марта 1973. године у Крагујевцу, где је завршила основну и средњу школу. Уписала је Медицински факултет у Крагујевцу 1992.године и на истом дипломирала 1999. године са средњом оценом 9.06 (9 и 6/100) тиме стекла звање доктора медицине. Школске 1999/2000. године запослена је као асистент приправник на предмету Хистологија са ембриологијом, Медицинског факултета у Крагујевцу. Такође је радила као предавач на предмету Инфективне болести у средњој Медицинској школи „Сестре Нинковић“, 2006/2007.

Од 2000. године је у сталном радном односу на Клиници за инфективне болести, КЦ Крагујевац. Исте године је и започела специјализацију коју је завршила 2005. године на Медицинском факултету у Београду са одличним успехом. Докторант је треће године последипломских студија на Факултету медицинских наука, Универзитета у крагујевцу. Тренутно је на позицији начелника одељења Интезивне неге, Клинике за инфективне болести, КЦ Крагујевац. Од 2018. године запослена је као асистент на Катедри за инфективне болести Факултета Медицинских наука, Универзитета у Крагујевцу.

Учествовала је на више састанака и конгреса, и као предавач и као активни/пасивни учесник.

Б. Списак објављених радова (прописани минимални услов за одбрану докторске дисертације)

Кандидаткиња др Јагода Гавриловић је аутор више научних радова у домаћим и међународним часописима и први аутор у раду објављеном у часопису индексираном на

SCI листи чији су резултати саставни део докторске дисертације, чиме је испунила услов за одбрану докторске дисертације:

1. **Gavrilovic J**, Kovacevic M, Ignjatovic Ristic D, Peulic M, Gavrilovic A. The Influence of Sociodemographic Factors on the Level of Hope in Women with Breast Cancer. *Iran J Public Health*, Vol. 52, No. 6, Jun 2023, pp.1238-1247
2. Stolic R., Milic M, Mitrović V, Sovtic S, Bulatovic K, Rasic D, Pesic T, **Gavrilovic J**. Influence of l-carnitine supplementation on regulation of anemia and intradialytic hypotension of patients on hemodialysis-our experiences. *Acta Medica Mediterranea*, 2022, 38: 3787
3. Ignjatović Ristić D, Hinić D, Banković D, Kočović A, Ristić I, Rosić G, Ristić B, Milovanović D, Janjić V, Jovanović M, Selaković D, Jovičić M, Stevanović N, Milanović P, Milenković N, Paunović M, Stašević Karličić I, Novaković I, Aleksić J, Drašković M, Randelović N, Đorđić M, **Gavrilović J**. Levels of stress and resilience related to the COVID-19 pandemic among academic medical staff in Serbia. *Psychiatry Clin Neurosci*. 2020 Nov;74(11):604-605.

2.5. Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Сprovedено истраживање је усклађено с темом докторске дисертације. Наслов докторске дисертације и спроведено истраживање су у потпуности подударни. Циљеви истраживања и примењена методологија се поклапају с онима одобреним приликом пријаве тезе. Докторска дисертација Јагоде Гавриловић обухвата следећа поглавља: Увод, Циљеви, Материјал и Методе, Резултати и Дискусија, Закључци и Литература. Дисертација се састоји од 102 странице и садржи 35 табела и 121 графикон. Поглавље Литература цитира 280 референцираних извора из домаћих и страних стручних публикација.

У уводном делу, кандидаткиња је на свеобухватан, јасан и прецизан начин, користећи релевантну литературу, изложила актуелна сазнања о јавноздравственом значају карцинома и хроничног хепатитиса Б и менталних поремећаја, специфичностима менталних поремећаја код пацијенткиња с карциномом дојке и хроничног хепатитиса Б, клиничким карактеристикама и важности процене симптома анксиозности код ових пацијенткиња.

Циљеви истраживања су јасно дефинисани и усклађени са одобреним пријавом тезе. Кандидаткиња је намеравала испитати утицај осећаја наде и степена резилијентности на појаву анксиозности код пацијенткиња оболелих од карцинома дојке. Такође, планирала је утврдити постојање значајне везе између степена анксиозности и социодемографских карактеристика пацијенткиња с карциномом дојке.

Материјал и методологија рада су детаљно и прецизно формулисани и подударају се с одобреним пријавом тезе. Тип студије, истраживана популација, начин узорковања, протокол истраживања и детаљан опис свих коришћених инструмената током истраживања детаљно су објашњени. Истраживање је дизајнирано као проспективна, клиничка, опсервациона и аналитичка студија. Укључено је 108 испитаница, при чему је групу онколошких чинило 72 испитанице с дијагнозом карцинома дојке које су биле кандидати за примену специфичне онколошке терапије. У групи са хепатитисом Б било је 36 испитаница са хроничним хепатитисом Б, који су били кандидати за терапију нуклеозидним аналозима. За потребе овог истраживања подаци су прикупљани путем следећих упитника: социодемографског упитника посебно креираног за ово истраживање, упитника за процену анксиозности ("Упитник анксиозности као стања и особине личности", енглески: Spielberger's State- Trait Anxiety Inventory, STAI), упитника за процену резилијентности ("Кратка скала резилијентности", енглески: Brief Resilience Scale, BRS), упитника за процену наде ("Хертх индекс наде", енглески: Herth Hope Index, HHI), упитника „EORTC QLQ C-30“, „ EORTC QLQ BR-23“, „Chronic Liver Disease Questionnaire -CLDQ“.

Детаљно су описане варијабле које су мерене у истраживању, начин и време прикупљања података, етичка питања, као и статистичке методе анализе података.

У поглављу "Резултати и дискусија" су представљени резултати на систематичан и добро документован начин, кроз укупно 35 табела и 121 графикон. Сви резултати су темељито дискутовани у контексту доступних литерарних извора за сваки сегмент истраживања. Приказ резултата докторске дисертације је прегледан и лако разумљив. У њему су обухваћени резултати који се односе на карактеристике целокупне студијске популације, њихов ниво анксиозности, наду и степен резилијентности, као и резултати који се односе на утицај нивоа наде и степена резилијентности на појаву анксиозности. Такође, приказани су резултати истраживања везе између карактеристика пацијената и присуства анксиозности.

Дискусија пружа дубоку анализу и објашњење резултата у поређењу са релевантним литерарним подацима из исте области. Добијени резултати су јасно и логички дискутовани, а њихова интерпретација је приступачна. Дискусија се води у контексту сличних, али и различитих података из доступне литературе. Такође, пружене су могуће интерпретације за уочене разлике у резултатима у поређењу са другим истраживањима.

Закључци сажето приказују најважније налазе и препоруке који произилазе из резултата истраживања.

Литература је обимна, релевантна и адекватна. Цитирано је 280 библиографских јединица из домаћих и страних научних публикација.

На основу претходно наведених чињеница, Комисија сматра да завршена докторска дисертација кандидаткиње др Јагоде Гавриловић под **називом "Анализа утицаја осећаја наде и степена резилијентности на појаву анксиозности код болесница оболелих од карцинома дојке"** по обиму и квалитету израде у потпуности одговара пријављеној теми дисертације.

2.6. Научни резултати докторске дисертације

1. У истраживању нађен је висок ниво наде и код оболелих од карцинома дојке и од хепатитиса Б;
2. Анализом испитиваних социодемографских карактеристика смо нашли да жене које имају очувану друштвену мрежу имају и виши ниво наде;
3. Нада је у позитивној корелацији са религиозношћу и вером у Бога. Виши ниво наде 40,47 је нађен код оболелих од карцинома дојке које верују у Бога и одлазе у цркву у односу на оне које не верују у Бога где је нађени средњи ниво наде 34,78;
4. Испитанице са карциномом дојке, које претражују интернет о својој болести, имају значајно већи осећај наде;
5. Формално медицинско образовање у студији је везано са нижим нивоом наде, средња вредност ХХИ код жена са формалним медицинским образовањем је 35,17 наспрам 40,44, код жена без формалног медицинског образовања;

6. Разлика нивоа наде код испитаница са карциномом дојке и хепатитисом Б није постојала на почетку терапије, али смо утврдили да је до ње дошло на крају терапије. Значајно већи осећај наде на крају терапије је код испитаница са карциномом дојке;
7. Испитанице су испољавале, средњи „ нормалан „ ниво резилијентности;
8. Значајно већи степен резилијентности су исказале испитанице са карциномом дојке које су блиске са пријатељима, које знају да је пријатељима стало до њих, које су претраживале интернет о болести, које су религиозне и које немају формално медицинско образовање. Код испитаница са карциномом дојке ниво резилијентности расте са повећањем помоћи уже породице и пријатеља;
9. Разлика нивоа резилијентности код испитаница са карциномом дојке и хепатитисом Б није постојала на почетку терапије, али смо утврдили да је до ње дошло на крају терапије. Значајно већа резилијентност на крају терапије је код испитаница са карциномом дојке;
10. Укупно 38,9 % болесница са карциномом дојке имало клинички значајне (озбиљне и веома озбиљне) нивое S анксиозности а 37 % О анксиозности;
11. И на почетку и на крају терапије код наших болесница значајни фактори који утичу на ниво анксиозности су подршка породице и социјална подршка;
12. Постоји статистички значајна разлика између вредности STAI скорa на почетку и крају терапије за жене са карциномом дојке односно на почетку терапије и након 6 месеци за жене са хепатитисом Б. Дошло је до статистички значајног смањења вредности и за STAI-S и за STAI-O;
13. Не постоји статистички значајна разлика нивоа анксиозности у односу на старосне групе (старије/млађе) испитаница. И код млађих и код старијих испитаница, степен анксиозности (и као стање и као црта личности) се током терапије смањило. На крају терапије, старије испитаница имају већи степен анксиозности, али та разлика није статистички значајна;
14. Постоји јака и негативна повезаност између осећаја наде и анксиозности;
15. Постоји умерено јака и негативна повезаност између резилијентности и анксиозности;

16. Постоји јака и позитивна повезаност између осећаја наде и резилијентности;
17. Не постоји статистички значајна повезаност између старосних група и резилијентности;
18. Постоји умерено до јака негативна корелација између резилијентности испољености физичких симптома које су последица специфичног типа терапије као што су умор, бол, несаница, мучнина, повраћање, губитак апетита, губитак косе.

2.7. Применљивост и корисност резултата у теорији и пракси

Добијени резултати истраживања представљају оригиналан и значајан допринос разумевању утицаја наде и резилијентности на појаву анксиозности код жена које се суочавају с карциномом дојке или хроничним хепатитисом Б. Доказана међусобна веза између наде, отпорности и анксиозности истиче важност подршке женама у развијању отпорности, очувању позитивног погледа на дијагнозу и терапију, одржавању емоционалног благостања и проналажењу снаге, наде и мира. Пружаоци здравствених услуга и системи подршке могу помоћи женама да очувају своје ментално и емоционално здравље и унапреде квалитет живота током и после терапије. Промовисањем наде и отпорности, здравствени радници и системи подршке могу допринети смањењу анксиозности и побољшању општег благостања оболелих жена.

2.8. Начин презентовања резултата научној јавности

Резултати ове студије прихваћени су за публикавање као оригинално истраживање у часопису индексираном на SCI листи

1. **Gavrilovic J, Kovacevic M, Ignjatovic Ristic D, Peulic M, Gavrilovic A.** The Influence of Sociodemographic Factors on the Level of Hope in Women with Breast Cancer. *Iran J Public Health*, Vol. 52, No. 6, Jun 2023, pp.1238-1247

ЗАКЉУЧАК

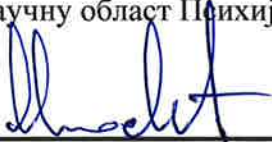
Комисија за оцену и одбрану завршене докторске дисертације кандидаткиње др. Јагоде Гавриловић под називом **"Анализа утицаја осећаја наде и степена резилијентности на појаву анксиозности код болесница обољелих од карцинома дојке"** сматра да је истраживање у оквиру тезе темељено на савременим сазнањима и прецизно осмишљеној и валидној методологији. Добијени резултати су јасно приказани, адекватно дискутовани и представљају оригиналан научни допринос разумевању испитиваног проблема.

Комисија сматра да докторска дисертација кандидаткиње др. Јагоде Гавриловић, урађена под менторством проф. др. Драгане Игњатовић-Ристић, представља оригинални научни допринос проучавању утицаја наде и резилијентности на појаву анксиозности код жена обољелих од карцинома дојке.

Комисија са задовољством предлаже Наставно-научном већу Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу да докторска дисертација под називом **"Анализа утицаја осећаја наде и степена резилијентности на појаву анксиозности код болесница обољелих од карцинома дојке"** кандидаткиње др. Јагоде Гавриловић буде позитивно оцењена и одобрена за јавну одбрану.

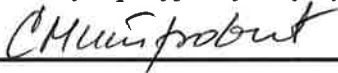
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Доц. др Чедо Миљевић, доцент Медицинског факултета Универзитета у Београду, за ужу научну област Психијатрија, председник

Проф. др Слободанка Митровић, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Патолошка анатомија, члан

---

3. Проф. др Биљана Поповска Јовичић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, за ужу научну област Инфективне болести, члан

У Крагујевцу, 2023. године